

SMJENA SOCIJALNIH FORMI KAPITALIZMA

▶ **POKRETAČKE SILE – TEMELJI MODERNOG DRUŠTVA**

- ▶ Tržište, privatna svojina nasuprot socijalnoj državi
- ▶ Smjena pojedinih formi kapitalizma sa nastankom krize označava smjenu istorijskih ciklusa

▶ **ANTIPODI: LAISSEZ-FAIRE I DEMOKRATSKA DRŽAVA BLAGOSTANJA**

- ▶ Prvobitna akumulacija i rađanje tržišta
- ▶ Spinhamlandski sistem – predmoderni oblik socijalne države

-
- ▶ Radničko zakonodavstvo
  - ▶ Velika ekonomska kriza 1930-ih (slom zlatnog standarda)
  - ▶ Alternative liberalnom kapitalizmu (lesefer ekonomiji):
    - ▶ Fašizam
    - ▶ Autoritarni socijalizam
    - ▶ Država blagostanja
      - ▶ Kriza države blagostanja

-
- ▶ Reganomika i Tačerizam – razaranje socijalne države
  - ▶ Totalna privatizacija uporedo sa deregulacijom potpuno oslobađa tržište iz stega države
  - ▶ Raslojavanje kao posledice neoliberalnog kapitalizma

▶ **PRERASPODJELA SOCIJALNE MOĆI**

- ▶ Demontiranje socijalne države nije rukovođeno isključivo usko ekonomskim ciljevima
- ▶ Monetarizam dovodi do smanjenja kolektivne moći najamnih klasa
- ▶ Fragmentacija radne snage

▶ DVA LIKA TRANZICIJE

- ▶ Unipolarni svijet
- ▶ Uticaj svjetske podjele rada na mjesto dru[stva u svjetskom sistemu
- ▶ Prevlast transnacionalnog nad nacionalnim kapitalom
- ▶ Dominacija finansijskog kapitala nad realnom ekonomijom
- ▶ Korporacije se mogu podijeliti u tri vrste:
  - ▶ Etnocentrične
  - ▶ Policentrične
  - ▶ Geocentrične

-
- ▶ Država se sve više pretvara u transmisioni kaiš kojim se zatjevi transnacionalnog kapitala prenose na tlo domaće ekonomije
  - ▶ Svetsko tržište sve više oblikuje nacionalne ekonomije
  - ▶ Ograničenje nacionalnog suvereniteta
  - ▶ Država postaje slaba prema međunarodnim institucijama, a jaka iznutra prema sopstvenim građanima
  - ▶ „Demokratija niskog inteziteta“

-
- ▶ Tri forme kapitalizma koje se nalaze u međusobnom rivalstvu:
    - ▶ Darwinistički kapitalizam koji se temelji na transnacionalnom kapitalu iza koga se nalaze neoliberalne elite moći
    - ▶ Socijalni kapitalizam koji odražava izvjesnu mjeru ravnoteže između ekonomske konkurentnosti i države blagostanja
    - ▶ Japanski, paternalistički kapitalizam, zasnovan na ukrštanju konfučijanske i zapadne civilizacije
  - ▶ Svijet periferije/poluperiferije-zona neuspješne tranzicije

- ▶ Literatura: Pečuđlić Miroslav (1997): Izazovi tranzicije, Pravni fakultet, Beograd, str.25-57